

การวิเคราะห์ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย

A Factors Analysis of Financial Stability of Saving Cooperative the area of Northern Part of Thailand

ปราณี ตปนียวรวงศ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย ใช้แนวคิด CAMEL Analysis และสกัดปัจจัยความมั่นคงทางการเงิน โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัย Factor Analysis ประชากรคือข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย รวม 16 จังหวัด 170 สหกรณ์ เลือกตัวอย่างโดยวิธีการเจาะจงเลือกจากข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ตามกรอบของประชากร ได้ตัวอย่างจำนวน 158 สหกรณ์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินสามารถสรุป ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินได้ 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ความพอเพียงของเงินทุน 2) คุณภาพของสินทรัพย์ 3) ความสามารถในการบริหาร 4) ความสามารถในการหารายได้ และ 5) สภาพคล่อง โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยได้ ร้อยละ 81.90 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย พบว่า มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ในมิติของความพอเพียงของเงินทุน คุณภาพของสินทรัพย์ และสภาพคล่อง ส่วนมิติความสามารถในการหารายได้นั้น มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ และมิติความสามารถในการบริหารยังมีอัตราส่วนที่ต่ำกว่า ได้แก่ เงินออมต่อสมาชิกและกำไรต่อสมาชิก

คำสำคัญ : ความมั่นคงทางการเงิน; สหกรณ์ออมทรัพย์; อัตราส่วนทางการเงิน; การวิเคราะห์ปัจจัย

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Abstract

The purpose of this research to analyze the financial stability factors of Saving Cooperatives the area of Northern Part of Thailand. CAMEL Analysis concept was used and extract financial stability factors by using factor analysis. Population was financial report of Saving Cooperatives 16 province, 170 cooperatives, the area of Northern Part of Thailand. Purposive sampling was used to sample the 158 cases from populations.

From the research result: the average financial ratios can be summarized financial stability factors 5 factors comprise of capital adequacy, asset quality, management competency, earning ability and liquidity. Also found that those factors could explain 81.9 percent of the total variance. The results of financial ratios analysis of Saving Cooperative the area of Northern part of Thailand; found that the average was better than the Saving Cooperative countrywide such as capital adequacy, asset quality and liquidity and the average financial ratios of earning ability and management competency less than the Saving Cooperative countrywide, especially, savings per member and profit per member

Keywords: financial stability; saving cooperative; financial ratio; factor analysis

บทนำ

สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสถาบันทางการเงินรูปแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมแก่สมาชิกเมื่อเกิดความจำเป็น ซึ่งถือเป็นแหล่งการลงทุนของสมาชิกเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์และผลตอบแทนของเงินได้เป็นอย่างดี ดังนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์จะต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้สมาชิกเช่นเดียวกับสถาบันการเงินในรูปแบบอื่น ในเรื่องของความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่สมาชิกให้ความสนใจอย่างมาก โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เปิดดำเนินกิจการนั้นต้องจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ และดำเนินธุรกิจโดยให้สมาชิกสามารถกู้ยืมจากสหกรณ์ได้เมื่อเกิดความจำเป็นตามอุดมการณ์ในการช่วยตนเองและช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันของกลุ่มคน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ และมีการระดม

ทุนจากสมาชิกโดยให้สมาชิกถือหุ้นและจ่ายเงินปันผลค่าหุ้นให้แก่สมาชิกเป็นผลตอบแทนจากการลงทุนจากการถือหุ้นในอัตราตามที่กฎหมายกำหนดและให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยกรณีการรับฝากเงินจากสมาชิก รวมทั้งให้บริการด้านเงินกู้แก่สมาชิกตามความจำเป็น

ความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ คือการที่คณะกรรมการของสหกรณ์ได้ใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน เพื่อช่วยในการตัดสินใจ และสามารถกำหนดนโยบาย แผนงานงบประมาณ ได้อย่างเหมาะสม โดยเสถียรภาพทางการเงินที่มั่นคงของสหกรณ์นั้น สามารถวัดได้จากอัตราส่วนทางการเงินต่างๆ เช่น การวัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น ด้วยการพิจารณาอัตราส่วนสภาพคล่องการวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ การวัดความสามารถในการก่อหนี้และการวัดสมรรถภาพในการหาทำกำไร หากสหกรณ์มีเสถียรภาพทางการเงินสูง ก็ย่อมแสดงได้ว่าสหกรณ์มีความมั่นคงทางการเงินมาก เสถียรภาพ

ทางการเงินสหกรณ์ที่มีเงินทุนเพียงพอต่อการดำเนินงาน เพื่อสามารถให้บริการสมาชิกได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความต้องการถ้าจำเป็นต้องมีการกู้ยืมเงินก็ต้องพิจารณาแหล่งเงินกู้ให้เหมาะสม หรือถ้าจะให้กู้ยืมก็ต้องพิจารณาสถาบันการเงินที่ไม่มีความเสี่ยง

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งแรกของไทยนั้น จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มสมาชิกของข้าราชการสหกรณ์ และพนักงานธนาคารเพื่อการสหกรณ์ จดทะเบียนจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อ 28 กันยายน 2492 ภายใต้ชื่อสหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัดสินใช้ ซึ่งถือว่าเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งแรกของไทย และต่อมาได้มีการแพร่หลายไปในหน่วยงานของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ ซึ่งแนวทางของสหกรณ์นั้นจะทำให้สมาชิกได้รับประโยชน์ โดยเป็นแหล่งเงินฝากและเงินกู้ ทำให้สมาชิกรู้จักเก็บออมเงิน และไม่ต้องไปกู้เงินนอกระบบ ทำให้สถาบันครอบครัวมีความมั่นคงยิ่งขึ้น (สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์, 2551) จากความสำคัญและปัญหาของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่กล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพผลการดำเนินงานและ เพื่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ให้สอดคล้องกับแนวคิดของสหกรณ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาพรวมของเศรษฐกิจและสังคมของไทยในอนาคต

การศึกษานี้ ทำการศึกษาปัจจัยความมั่นคงทางการเงินเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพผลการดำเนินงาน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของ ไทยโดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ทางการเงิน (CAMEL Analysis) ประกอบด้วย 1) ความพอเพียงของเงินทุน (capital adequacy) 2) คุณภาพของสินทรัพย์ (asset quality) 3) ความสามารถในการบริหาร (management competency) 4) สภาพคล่อง (liquidity) และ 5) ความสามารถในการสร้างรายได้ (earning ability) พร้อมสกัดปัจจัยอัตราส่วนทางการเงิน

เงิน โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัย

การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ไพรินทร์ ชลไพศาล (2559) ศึกษาประเด็นของสัญญาณเตือนภัยทางธุรกิจในการณศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลองทางสถิติ ที่สามารถสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าก่อนกรณี ที่บริษัทจะเกิดปัญหา และใช้แบบจำลองในการพยากรณ์โอกาสของความล้มเหลวทางธุรกิจ ใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินที่อยู่ในสรุปข้อสนเทศบริษัท จดทะเบียนปี 2554 และปี 2555 รวม 15 อัตราส่วน จาก 405 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นกลุ่มตัวแปรในการพยากรณ์ ผลการศึกษาสรุพบว่า ในกรณีประเทศไทย อัตราส่วนทางการเงินสามารถใช้เป็นข้อมูล ในการพยากรณ์ความล้มเหลวของบริษัทจดทะเบียนได้โดยพบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่สามารถใช้ในการส่งสัญญาณเตือนภัยทางธุรกิจ มีเพียงบางตัวเท่านั้น ซึ่งได้แก่ 1) อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ซึ่งเป็น อัตราส่วนที่วัดความสามารถในการหาผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่บริษัทมีในการดำเนินธุรกิจ 2) อัตราส่วนหมุนเวียนทรัพย์สิน เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ของบริษัทให้เกิดเป็นรายได้ และ 3) อัตรากำไรสุทธิแสดงให้เห็นประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทในการทำกำไรหลังจากหักต้นทุนค่าใช้จ่ายรวมทั้งภาษีเงินได้หมดแล้ว ถ้ากำไรสุทธิต่ำเกินไปแสดงถึงต้นทุนการผลิตที่สูง หรือค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นไม่สัมพันธ์กับยอดขาย สำหรับข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในปี 2554 และปี 2555 มีความแม่นยำในการพยากรณ์เท่ากับ ร้อยละ 95.1 ซึ่งถือว่ามีความแม่นยำในการพยากรณ์สูงมาก โดยทั่วไปความแม่นยำในการพยากรณ์ต้องมากกว่าร้อยละ 80

เกรียง กิจบำรุงรัตน์ (2559) ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลของอัตราส่วนทางการเงิน

ของสหกรณ์ภาคการเกษตรและสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ประจำปี 2558 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์ในประเทศไทยประจำปี 2558 ใช้อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ รวม 22 อัตราส่วนเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ พบว่าอัตราส่วนที่ใช้วัดความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพของสหกรณ์ภาคการเกษตร มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนโดยเฉลี่ย และอัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ สูงกว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตร และสหกรณ์นอกภาคการเกษตรมีอัตราการเติบโตของสหกรณ์ อัตราการเติบโตของหนี้ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงกว่าสหกรณ์ภาคการเกษตร

สำหรับอัตราส่วนที่ใช้วัดคุณภาพของสินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่าสหกรณ์ภาคการเกษตรมีอัตราการค้างชำระของลูกหนี้โดยเฉลี่ย และอัตราหมุนของสินทรัพย์สูงกว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตร โดยสหกรณ์นอกภาคการเกษตรมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ สูงกว่าสหกรณ์ภาคการเกษตร และเมื่อพิจารณาอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการบริหารจัดการ พบว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตรมีอัตราการเติบโตธุรกิจเฉลี่ยสูงกว่าสหกรณ์ภาคการเกษตร สำหรับอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไร พบว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตรมีอัตราส่วนกำไร/ขาดทุนต่อสมาชิก อัตราส่วนเงินออมต่อสมาชิก อัตราส่วนหนี้สินต่อสมาชิก อัตราส่วนการเติบโตของทุนสำรอง อัตราส่วนการเติบโตของกำไรสุทธิ และอัตราส่วนกำไร/ขาดทุนสุทธิสูงกว่าสหกรณ์ภาคการเกษตร แต่สหกรณ์ภาคการเกษตรมีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และอัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่นสูงกว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตร และเมื่อพิจารณาอัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่อง พบว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตรมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน

อายุเฉลี่ยของสินค้า และอัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนดสูงกว่ากลุ่มสหกรณ์ภาคการเกษตร โดยสหกรณ์ภาคการเกษตรมี อัตราหมุนเวียนของสินค้าสูงกว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตร

ทฤษฎีและวิธีการดำเนินการศึกษา

แนวคิดการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน เป็นวิธีการในการประเมินผลการดำเนินงานของกิจการจากงบการเงินของธุรกิจอุตสาหกรรม โดยการวิเคราะห์งบการเงินนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการที่ได้ดำเนินงานมาในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีพร้อมทั้งนำข้อมูลข้อเท็จจริงดังกล่าวมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงาน โดยการวิเคราะห์งบการเงินนั้นจะนำข้อมูลจากงบการเงิน ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนและหมายเหตุประกอบงบการเงิน มาทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เช่น การวิเคราะห์อัตราส่วนวัดความคล่องตัวทางการเงิน (Liquidity ratio) การวิเคราะห์อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพย์สิน (Activity ratio) และการวิเคราะห์อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability ratio) เป็นต้น

ความมั่นคงหมายถึง การที่องค์กรมีโอกาสประสบความสำเร็จในด้านการบริหารงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับปัจจัยสำคัญที่เสริมสร้างให้องค์กรมีความมั่นคง มีระบบการบริหารจัดการที่ดีนั้น ผู้บริหารต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่สมาชิก มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีความเสมอภาคในการให้บริการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารได้มากขึ้นตลอดจนมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) ขอบเขตการวิจัย 2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และ 3) การวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย ศึกษาข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยสำหรับปีบัญชีสิ้นสุดปี 2558 และ 2559 ใช้แนวคิดการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (CAMEL Analysis) ประกอบด้วย 1) ความพอเพียงของเงินทุน (capital adequacy) 2) คุณภาพของสินทรัพย์ (asset quality) 3) ความสามารถในการบริหาร (management competency) 4) สภาพคล่อง (liquidity) และ 5) ความสามารถในการสร้างรายได้ (earning ability)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดกรอบของประชากรคือข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย รวม 16 จังหวัด 170 สหกรณ์ เลือกตัวอย่างโดยวิธีการเจาะจงเลือกจากข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ตามกรอบของประชากร ที่มีข้อมูลรายงานทางการเงินที่ครบถ้วน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

จากที่กล่าวข้างต้น ตัวแปรที่ใช้เป็นอัตราส่วนทางการเงิน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (financial ratio analysis) เป็นเครื่องมือในการจัดการข้อมูลจากรายงานทางการเงินของสหกรณ์ที่เป็นเป้าหมายในการวิจัย โดยการวิเคราะห์อัตราส่วน คือการหาความสัมพันธ์ของตัวเลขข้อมูลทางการเงินตั้งแต่สองชุดตัวเลขขึ้นไป และนำผลการวิเคราะห์อัตราส่วนไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางการเงินขององค์กร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ทางการเงินและกำหนดตัวแปรในการวิจัยไว้ 5 กลุ่มตัวแปร ประกอบด้วย 1) อัตราส่วนทางการเงินที่จะแสดงถึงความพอเพียงของเงินทุน (capital adequacy ratio) 2) อัตราส่วนที่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์ (asset quality ratio) 3) อัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการบริหาร (management competency ratio) 4) อัตราส่วนสภาพคล่อง (liquidity ratio) และ 5) อัตราความสามารถในการสร้างรายได้ (earning ability ratio) ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความมั่นคงทางการเงินขององค์กร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ในการศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงินของสหกรณ์ 2 ปีต่อเนื่องได้แก่ข้อมูลที่ปีบัญชีของปี 2558 และ ปี 2559 ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์จากระบบสารสนเทศของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และจากสหกรณ์เป้าหมาย

2. เมื่อได้ข้อมูลดิบมาแล้วได้นำมาคัดกรองข้อมูลใช้โปรแกรม excel ช่วยในการคัดกรอง และบันทึกข้อมูลที่สมบูรณ์ในโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อเตรียมการต่อไป

3. คำนวณอัตราส่วนทางการเงินโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินดำเนินการจัดทำคู่มือลงรหัสข้อมูลเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล และบันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์สถานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยโดยใช้ CAMEL Analysis ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย

และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบอัตราส่วนกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย อัตราส่วนทางการเงินโดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน ด้วยค่าสถิติ ของ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) และการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ Bartlett (Bartlett, 1950)

2. สกัดปัจจัย โดยการค้นหาจำนวนปัจจัยที่มีความสามารถเพียงพอในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ โดยวิธี Principal Components Analysis (PCA) โดยการหมุนแกนปัจจัยด้วยวิธีการหมุนแกนมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธี Varimax สำหรับการกำหนดจำนวนของปัจจัยโดยพิจารณาจากค่าการผันแปร (eigenvalue) มากกว่า 1 และค่าสัดส่วนของความแปรปรวน (extraction communality) ไม่น้อยกว่า 0.3

3. นำปัจจัยที่สกัดได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ อธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตาราง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

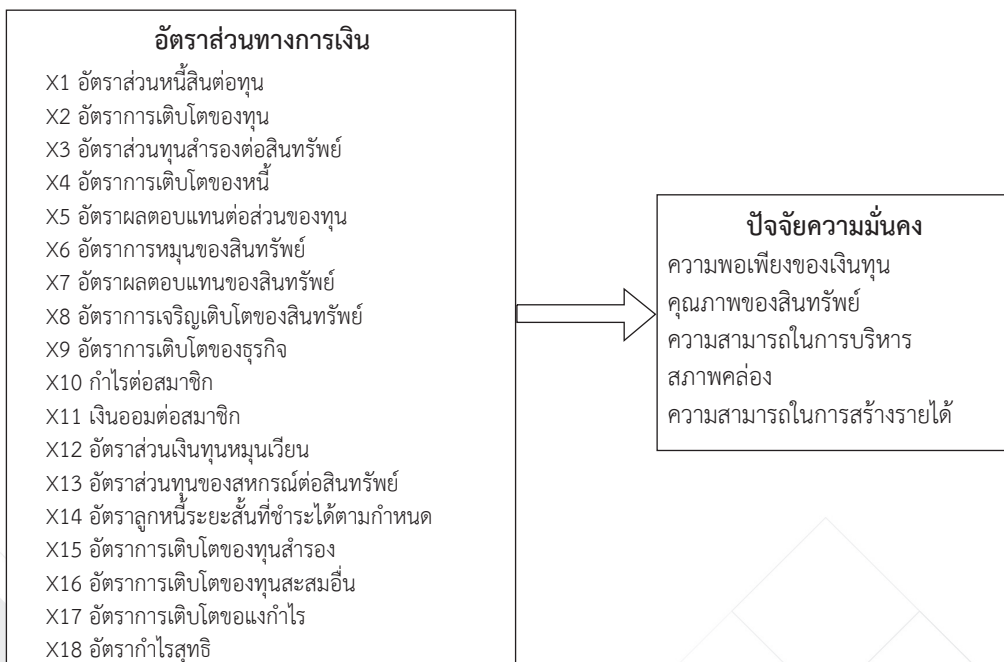
ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาไว้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย โดยใช้แนวคิด CAMEL Analysis

2. สกัดปัจจัย ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัย Factor Analysis

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุป อภิปรายผล ผลการวิเคราะห์ปัจจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินสามารถสรุปได้ ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินได้ 5 ปัจจัย ประกอบด้วย

1) ความพอเพียงของเงินทุน 2) คุณภาพของสินทรัพย์ 3) ความสามารถในการบริหาร 4) ความสามารถในการหารายได้ และ 5) สภาพคล่อง ผลการวิเคราะห์ พบว่ามีตัวแปรที่มีค่าสัดส่วนของความแปรปรวนน้อยกว่า 0.3 จำนวน 3 ตัวแปร (X3 X12 และ X 14) จึงตัดออกจากการวิเคราะห์

ตาราง 1

จำนวนปัจจัยและผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้วยการหมุนแกนปัจจัยด้วยวิธี Varimax

ปัจจัย	ผลการวิเคราะห์สัปดาห์ปัจจัย ก่อนการหมุนแกน			ผลการวิเคราะห์สัปดาห์ปัจจัย หลังการหมุนแกน		
	ค่า ผันแปร	% ความ แปรปรวน	% ความ แปรปรวน สะสม	ค่า ผันแปร	% ความ แปรปรวน	% ความ แปรปรวน สะสม
1. ความพอเพียงของเงินทุน	4.060	27.067	27.067	3.465	23.097	23.097
2. ความสามารถสร้างรายได้	3.460	23.067	50.134	2.939	19.591	42.688
3. ความสามารถในการบริหาร	2.163	14.417	64.550	2.497	16.650	59.337
4. คุณภาพของสินทรัพย์	1.475	9.833	74.383	1.744	11.624	70.961
5. สภาพคล่อง	1.128	7.521	81.904	1.641	10.943	81.904

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ทั้ง 5 ปัจจัยมีค่าสัดส่วนของความแปรปรวนมากกว่า 0.3 มีค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.620 มีค่าการผันแปร(eigenvalue) หลังการสกัดปัจจัย อยู่

ระหว่าง 1.641 ถึง 3.465 โดยทั้ง 5 ปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปร (variance explain) ได้ร้อยละ 81.904

ตาราง 2

ค่าน้ำหนักปัจจัยหลังการหมุนแกนปัจจัย

อัตราส่วนทางการเงิน		ปัจจัยความมั่นคง
C2 อัตราการเติบโตของธุรกิจ	.958	ความพอเพียงของเงินทุน
C1 อัตราการเติบโตของกำไร	.958	
C3 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์	.905	
C4 อัตราการเติบโตของทุน	.868	
E1 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	.973	ความสามารถในการหารายได้
E2 อัตรากำไรสุทธิ (%)	.972	
E3 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	.693	
M2 เงินออมต่อสมาชิก	.894	
M1 อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์	.812	ความสามารถในการบริหาร
M3 กำไรต่อสมาชิก	.773	
A1 อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)	.948	
A2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%)	.838	
L1 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง	.733	สภาพคล่อง
L3 อัตราการเติบโตของหนี้	.700	
L2 อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น	.643	

จากตาราง 2 พบว่า ค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ของตัวแปรในทุกตัวแปรมีค่าไม่น้อยกว่า 0.6 (Hair, Anderson, Tatham, & Black, 1998) โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยหลังการสกัดปัจจัย อยู่ระหว่าง 0.643 ถึง 0.973 หมายความว่า ตัวแปรในแต่ละปัจจัย มีส่วนร่วมในการอธิบายความหมายของปัจจัยนั้นได้ จากผลการวิเคราะห์ จะเห็นว่า ปัจจัยความมั่นคงตามลำดับความสำคัญได้แก่ ความพอเพียงของเงินทุน ความ

สามารถในการหารายได้ ความสามารถในการบริหาร คุณภาพสินทรัพย์ และสภาพคล่อง ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ แสดงตามตาราง 3

ตาราง 3

ค่าเฉลี่ยปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทยกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ

ปัจจัยความมั่นคงทางการเงิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยของทั่วประเทศ**
ความพอเพียงของเงินทุน			
C1 อัตราการเติบโตของกำไร (%)	34.884	343.45231	8.60
C2 อัตราการเติบโตของธุรกิจ (%)	97.001	1015.98245	11.08
C3 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (%)	13.616	32.13209	9.76
C4 อัตราการเติบโตของทุน (%)	13.787	33.74938	8.80
ความสามารถในการหารายได้			
E1 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (%)	1.512	64.76285	7.13
E2 อัตรากำไรสุทธิ (%)	55.127	106.78025	61.94
E3 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	.631	.82303	1.22
ความสามารถในการบริหาร			
M1 อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (เท่า)	0.658	.22204	0.45
M2 เงินออมต่อสมาชิก (บาท)	335233.92	283124.33	489405.78
M3 กำไรต่อสมาชิก (บาท)	18857.44	19195.30	22249.89
คุณภาพของสินทรัพย์			
A1 อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)	0.066	.01456	0.05
A2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%)	5.619	1.53351	3.22
สภาพคล่อง			
L1 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (%)	16.674	38.72204	10.19
L2 อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (%)	17.589	51.59880	4.27
L3 อัตราการเติบโตของหนี้ (%)	19.219	104.59031	10.55

**กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย ในมิติด้านความพอเพียงของเงินทุน มีตัวแปรรวมจำนวน 4 ตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย 1) อัตราการเติบโตของกำไร (C1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 34.884 2) อัตราการเติบโตของธุรกิจ (C2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

ร้อยละ 97.001 3) อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (C3) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 13.616 และ 4) อัตราการเติบโตของทุน (C4) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 13.787 โดยสรุปค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย สูงกว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ใน

ทุกตัวแปร ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการบริหารจัดการเงินทุนของสหกรณ์ ซึ่งจะทำให้ความเสี่ยงด้านการขาดแคลนเงินทุนของสหกรณ์มีโอกาที่จะเกิดขึ้นได้น้อย

มิติด้านความสามารถในการหารายได้ พบว่ามีตัวแปรรวมจำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (E1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 1.512 2) อัตรากำไรสุทธิ (E2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 55.127 และ 3) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (E3) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .631 เท่า โดยสรุปค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย ต่ำกว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศในทุกตัวแปร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกำไรของสหกรณ์และนโยบายเรื่องของการจ่ายเงินปันผลได้

มิติด้านความสามารถในการบริหาร พบว่ามีตัวแปรรวมจำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (M1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.658 เท่า 2) เงินออมต่อสมาชิก (M2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 335,233.92 บาท และ 3) กำไรต่อสมาชิก (M3) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18,857.44 บาท โดยสรุปค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทยสูงกว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ในส่วนของเงินออมต่อสมาชิก และกำไรต่อสมาชิก พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย มีสัดส่วนของเงินออมต่อสมาชิก และกำไรต่อสมาชิก ที่ต่ำกว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ

มิติด้านคุณภาพของสินทรัพย์ พบว่ามีตัวแปร 2 ตัวแปร คืออัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.066 รอบ และ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 5.619 โดยสรุปค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทยสูงกว่าภาพ

รวมค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ

มิติด้านสภาพคล่อง พบว่ามีตัวแปรรวมจำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (L1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 16.674 2) อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (L2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 17.589 และ 3) อัตราการเติบโตของหนี้ (L3) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 19.219 โดยสรุปค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทยสูงกว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิเคราะห์ จะเห็นได้ว่า ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย ในมิติด้านความพอเพียงของเงินทุนซึ่งมีความสอดคล้องกับมิติด้านคุณภาพของสินทรัพย์ที่สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราการหมุนของสินทรัพย์ที่ดี ส่งผลให้ปัญหาที่จะเกิดการขาดแคลนเงินทุนมีโอกาที่จะเกิดขึ้นได้น้อย อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตของหนี้ในมิติด้านสภาพคล่องของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทยที่สูงกว่าภาพรวมของสหกรณ์ทั้งประเทศ ซึ่งอัตราส่วนดังกล่าวนี้ ก็เป็นสัญญาณบ่งชี้ทางหนึ่งว่า สหกรณ์ต้องมีการใช้จ่ายสำหรับการเติบโตของหนี้สินด้วย ซึ่งก็อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินได้เช่นกัน

สำหรับมิติด้านความสามารถในการหารายได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าภาพรวมของสหกรณ์ทั้งประเทศในทุกอัตราส่วนนั้น เป็นการเตือนภัยได้เป็นอย่างดีว่า สหกรณ์ควรที่จะกำหนดนโยบายเรื่องของการสร้างรายได้ ให้สามารถที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นคงให้แก่สมาชิกของสหกรณ์ นอกจากนี้ ในส่วนของมิติด้านความสามารถในการบริหาร ที่มีสัดส่วนของเงินออมต่อสมาชิกและกำไร

ต่อสมาชิกที่ต่ำกว่าภาพรวมของสหกรณ์ทั้งประเทศนั้น ก็เป็นการเตือนให้สหกรณ์ควรต้องมีการรณรงค์ในเรื่อง การออมกับสมาชิก ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์สามารถที่จะใช้ เงินออมจากสมาชิกรายได้เพิ่มให้แก่สหกรณ์ ได้ทางหนึ่ง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ เป็นองค์ความรู้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลความมั่นคงในเชิงเศรษฐกิจของธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจที่ดำเนินงานในรูปแบบของ สถาบันทางการเงิน สำหรับผู้บริหารและกรรมการของ สหกรณ์ สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจวางแผน การดำเนินให้เกิดความมั่นคงทางการเงินแก่สหกรณ์ นอกจากนี้ ผู้มีส่วนได้เสียของสหกรณ์ออมทรัพย์จะได้ ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจในฐานะผู้มีส่วนได้เสียของ องค์กรเพื่อร่วมกันพัฒนาสหกรณ์ให้มีความโปร่งใส

มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามอุดมการณ์ของการ สหกรณ์ได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

การศึกษาปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของ สหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของไทย โดย ใช้แนวคิด CAMEL Analysis ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขต พื้นที่ภาคเหนือของไทย ใช้ข้อมูลรายงานทางการเงิน ของปี 2558-2559 ในการคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน และใช้วิธี Benchmarking กับข้อมูลอัตราส่วน ทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ซึ่งอาจ มีบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปควร ศึกษาในลักษณะของการเปรียบเทียบแนวโน้มของ ปัจจัยดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้เห็นสัญญาณการเตือนภัย ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2559). สารสนเทศความรู้ทางการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ ประจำปี 2559. ค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <http://statistic.cad.go.th/main.php?filename=prospectus>
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2560). เติบโตทางด้านการเงินมิติใหม่ทางการบริหาร. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://www.cad.go.th/ewt_news.php?nid=3432&filename=faq
- กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีด้านธุรกิจสหกรณ์, สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ (2551). ประวัติสหกรณ์ จากเอกสารการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำชุดฝึกอบรม เรื่องอุดมการณ์หลักการและ วิธีการสหกรณ์. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2560, จาก <http://www.srusct.or.th/>
- เกรียง กิจบุรารัตน์. (2559). การวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลของอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตรและสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ประจำปี 2558. *Veridian E-Journal, Science and Technology Silpakorn University*, 3(6), 29-42.
- ธนวรรณ เงินวิวัฒน์. (2554). การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ขนาดใหญ่มาก กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์ หน่วยงานราชการและสถาบันการศึกษา. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร-มหาบัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่
- นันทนา ศรีสุริยาภรณ์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาตลาดของหลักทรัพย์ของกลุ่ม ธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระ.บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Bartlett, M. S. (1950). Tests of significance in factor analysis. *The British Journal of Psychology*, 3(2), 77-85.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis (6th ed.)*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall International.